

Annemarieke Spitzen (RAVON): “Dit onderzoek laat duidelijk zien dat de wereldwijde handel van dieren, en in dit geval specifiek van salamanders, niet zonder gevaar is wanneer er niet wordt gescreend op ziektes. Bs vormt een enorm gevaar voor de Europese amfibieën en het is noodzakelijk dat landen gepaste maatregelen nemen om verdere verspreiding te voorkomen”

Frank Pasmans: “Gezien het maatschappelijk belang van het behoud van Europese biodiversiteit, die door deze schimmel bedreigd wordt, is het zeer dringend dat overheden middelen vrijmaken om dit probleem snel en adequaat aan te pakken.”

Soorten als de Chinese vuurbuksalamander (*Cynops orientalis*) worden in grote aantallen wereldwijd verhandeld in de terrariumhandel. Foto: Frank Pasmans

Muntjak en sikahert: een update

Hans Hollander, Bureau van de Zoogdierverseniging

Muntjak (*Muntiacus reevesi*) en sikahert (*Cervus nippon*) zijn beide hertachtigen die niet van nature in de Nederlandse natuur voorkomen. In omliggende landen zorgen beide soorten voor de nodige problemen. Het Sikahert met name door vermenging met het inheemse edelhert (Duitsland, Engeland). De muntjak zorgt in hoge dichtheden voor aantasting van bosvegetaties, met als gevolg het verdwijnen van specifieke bosflora en (door structuurverandering) van bosvlinders en -vogels als de nachtegaal. Daarnaast komt bij hoge dichtheden verdringing van het ree voor als gevolg van voedselconcurrentie.

Begin 2013 is in deze nieuwsbrief een overzicht gegeven van het voorkomen van beide soorten tot dat moment. Voor beide soorten is het van belang de vinger aan de pols te houden. Tijd dus voor een update.

Sikahert

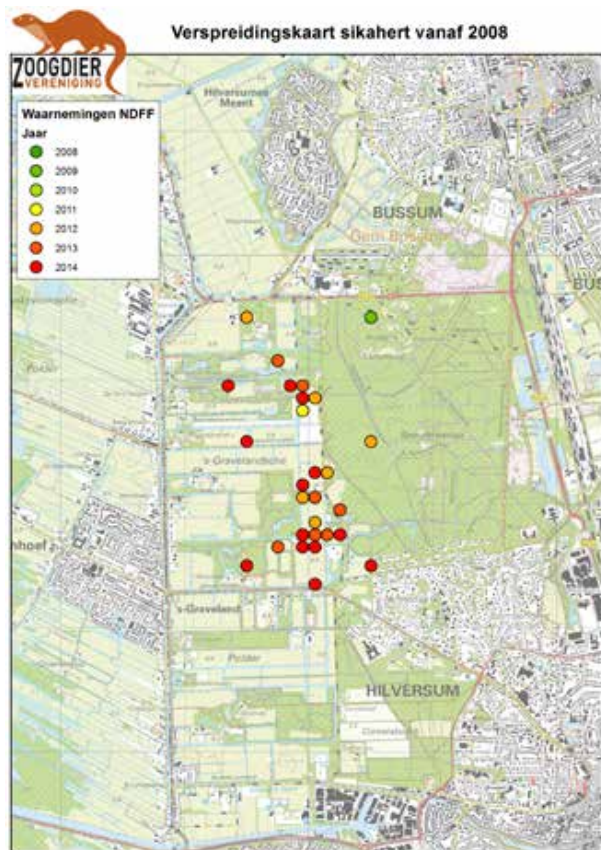
In de verspreiding van deze soort in Nederland is tot op heden niets veranderd. Nog steeds wordt het Sikahert uitsluitend in het Gooi waargenomen op een aantal landgoederen in 's Graveland en Hilversum. Figuur 1 geeft de waarnemingen in dit gebied. De eerste waarneming is uit 2005, maar vanaf 2008 wordt de soort regelmatig waargenomen.

Het gaat om een mannetje en vrouwtje, die af en toe samen worden gezien, maar meestal wordt slechts één individu waargenomen. Er is (nog) geen sprake van voortplanting. Begin 2013 schreven we in deze nieuwsbrief, dat de kans op instroom vanuit Duitsland klein werd geacht. Eind 2014 zijn er, behoudens een inmiddels ingetrokken waarneming in Twente, géén waarnemingen van Sikaherten langs de oostgrens. In Nederland is er dus geen sprake van uitbreiding van deze soort.

Muntjak

De eerste waarnemingen van de muntjak dateren uit 1997-98 van de Veluwe en ten oosten van de IJssel (Achterhoek, Overijssel). Het vermoeden bestaat dat de muntjak met name op de Noord-Veluwe nu nog in klein aantal voorkomt; het aantal waarnemingen is echter gering. In de laatste twee jaar zijn er drie meldingen op de Noord-Veluwe (omgeving Nunspeet) en twee bij Voorst. Vrij zeker gaat het bij al deze waarnemingen om uitgezette of ontsnapte dieren (particulieren, dierenparkjes). Het aantal waarnemingen is de laatste jaren lager dan begin deze eeuw.

Anders is het in Noord-Brabant. Muntjaks worden hier waargenomen vanaf 2005, in toenemend aantal. De meeste

Verspreiding van het sikahert vanaf 2008

waarnemingen komen van en uit de omgeving van Landgoed de Utrecht, ten zuiden van Tilburg. Vrijwel altijd gaat het om solitaire exemplaren. In 2013 werd bij Goirle voor het eerst een vrouwtje met een jong gezien. Na onderzoek bleek dat het jong mogelijk in het wild is geboren, maar er zijn geen aanwijzingen dat de bevruchting in het wild heeft plaatsgevonden. Andere waarnemingen in Brabant zijn eenmalig en meer verspreid; in de Maashorst werd na een melding in 2006 in oktober 2014 weer een nieuwe melding gedaan. Eind 2013/begin 2014 was er een melding op de grens bij Heikant in Zeeuws-Vlaanderen. De ontwikkeling van de muntjak in Zuid-Brabant hangt mogelijk samen met de toename van het aantal waarnemingen in België. Tot en met 2012 werd de soort hier incidenteel waargenomen; in 2013 waren er 12 waarnemingen en in 2014 tot nu toe 23. De meeste concentreren zich ten oosten van Antwerpen, maar ook ten zuidoosten van Landgoed de Utrecht zijn er meerdere waarnemingen over de grens gedaan. Er wordt gezegd, dat er in België meer dieren worden uitgezet, o.a. voor de jacht, en dat dieren vanuit België de grens overkomen. Concreet bewijs hiervoor ontbreekt echter.

Op 7 oktober 2014 werd op landgoed Baest bij Oirschot voor het eerst een verkeersslachtoffer gemeld (jong mannetje). In Engelse literatuur wordt aangegeven, dat een eerste indicatie van hogere dichtheden het voorkomen van verkeersslachtoffers is. Bij lage dichtheden komen deze nauwelijks voor en door de verborgen levenswijze (in dekking) kan de soort dan lang onopgemerkt in een gebied voorkomen. Het is dus erg belangrijk, verkeersslachtoffers van muntjak te melden. Een dringend verzoek is deze meldingen altijd te voorzien van een foto van het verongelukte dier.

Handel en bezit

Zowel muntjak als sikahert worden in kleine aantallen in Nederland gehouden in dierentuinen, dierenparkjes en bij particulieren. Voor muntjak geldt sinds 2000 een handels- en bezitsverbod; dierentuinen krijgen hiervan een ontheffing. Monitoring van een aantal websites waar exotische zoogdieren worden aangeboden, laat zien dat het sikahert dit jaar ten minste zes keer is aangeboden, waarbij het in totaal om ten minste 13 dieren gaat. Muntjaks worden niet op Nederlandse sites aangeboden, wel op Belgische sites: in 2014 ten minste 3x meerdere exemplaren. In Duitsland werd een *Muntiacus reevesi micrurus* aangeboden, de Taiwanese ondersoort. Deze ondersoort is in Nederland tot op heden niet bekend.

Naar verwachting treedt op 1 januari 2015 de Positieflijst in werking, waarmee het houden van exotische zoogdieren voor een belangrijk deel wordt ingeperkt. De lijst is nog niet definitief; de muntjak zal er niet op komen vanwege het bezits- en handelsverbod. Het sikahert zal er naar verwachting wel opkomen, als te houden diersoort onder voorwaarden.

Verkeersslachtoffer muntjak Landgoed Baest (Foto M. van Roessel).